Dosarul nr. 4-2922/2024
4-24137394-12-4-02122024

D E C I Z I E
În numele Legii

20 februarie 2025 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
Instanța de judecată în componența:
Președintelui ședinței, judecătorul: Silvia Slobodzean
Grefierul: Ana-Maria Muntean
Cu participarea:
Făptuitorului Pavel Perju
Agentului constatator Ion Țîra

examinând în ședința de judecată publică cauza contravențională intentată împotriva lui **Pavel Perju**, născut la *****, IDNP: *****, domiciliat în *****, învinuit în comiterea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, -

c o n s t a t ă:

La data de 27.11.2024, ora 11:20, de către agentul constatator, specialist principal al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor din Republica Moldova, Ion Țîra, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 000018, prin care lui **Pavel Perju** i se incriminează săvârșirea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul Contravențional pentru faptul că a încălcat regimul de protecție și folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, acțiune exprimată prin intervenții de construcție la imobilul amplasat pe *****, fără actele permisive de construcție asupra unui imobil care constituie parte componentă a monumentului protejat de stat înregistrat cu nr. 308 (Nucleul istoric al Chișinăului cu amplasamentul cuprinsîntre str. A. Mateevici- M. Viteazu, I. Zaikin-Albișoara-Cheiului-Ismail-Ștefan cel Mare-Ciuflea, reprezentat prin trama stradală cu fondul construit, scuaruri și monumente păstrate în site, aprobat prin HP nr. 1531 din 22.06.1993.

În conformitate cu art. 395 din Codul contravenţional, agentul constatator a remis materialele în instanța de judecată în vederea examinării chestiunii privind tragerea persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional la răspundere contravențională în condițiile art. 74 alin. (1) din Codul contravenţional, cu propunerea aplicării unei sancțiuni sub formă de amendă.

În ședința de judecată *agentul constatator* a declarat că, Perju Pavel într-adevăr dispune de un imobil pe adresa *****, pe perioada lunilor octombrie-noiembrie, susține că dumnealui a făcut unele intervenții de construcții, anume prin faptul că a efectuat lucrări la acoperiș și la ridicarea unei părți a etajului, la mansardă, fără actele permisive necesare, adică documentația de proiect, or, acesta trebuie să dispună de o schiță de proiect, un proiect de execuție și în baza acestuia se eliberează un document de execuție. Imobilul acestuia fiind o parte componentă a unui monument protejat de stat înregistrat în registrul monumentelor ocrotite de stat sub numărul

308. Nr.308 prevede că este nucleul istoric al mun. Chișinău, cu direcția Alexei Mateevici – Albișoara – Kiev – Ismail – Ciuflea - Ștefan cel Mare. Toate imobilele în amplasamentul dat necesitând și trebuind să aibă o documentație realizată de comun acord cu Ministerul Culturii, în baza căruia se eliberează autorizația. Perju Pavel la momentul constatării nu dispunea de această autorizație, încălcarea dată fiind încadrată în prevederile art.74 alin. (1) din Codul contravențional.

Făptuitorul în ședință de judecată a comunicat instanței că într-adevăr, recunoaște că la momentul dat așa a fost. Dar, susține acesta că în acea curte sunt doi vecini, având o casă la două familii iar casa și acoperișul aparținându-le ambilor. Menționează acesta că era necesar de schimbat acoperișul, acest fapt a avut loc la inițiativa ambilor vecini, fiindcă acoperișul era deteriorat.

Ceea ce ține de acte, este de acord că trebuia să le facă în comun acord cu Ministerul Culturii, dar prea mult timp dura să întocmească toată documentația, nereușind să combine reparația acoperișului cu întocmirea actelor.

De asemenea invocă acesta că nu știa că casa este monument istoric, cu atât mai mult nu a cunoscut că este nucleu istoric, știe că este o altă lege care face referire la asemenea imobile. I-a fost explicat de către agentul constatator că imobilul ce le aparține este nucleu istoric, vina o recunoaște și dacă este posibil dorește întocmirea unui acord de colaborare, fiindcă în toată această perioadă a colaborat cu poliția și ca să achite amenda minimă prevăzută de contravenția respectivă.

Examinând materialele cauzei şi verificând procesul verbal cu privire la contravenție sub aspectul îndeplinirii condițiilor de fond și de formă prevăzute de lege pentru valabilitatea sa, în coroborare cu mențiunile agentului constatator la materialele dosarului contravențional, instanța de judecată reține următoarele.

În fapt, prin procesul verbal cu privire la contravenție cu nr. 000018 din 27.11.2024 încheiat de către agentul constatator, specialist principal al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor din Republica Moldova, Ion Țîra, în acțiunile făptuitorului **Perju Pavel** s-a reținut săvârșirea contravenției prevăzute de art. art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, pe faptul că aceasta, a încălcat regimul de protecție și folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, acțiune exprimată prin intervenții de construcție la imobilul amplasat pe *****, fără actele permisive de construcție asupra unui imobil care constituie parte componentă a monumentului protejat de stat înregistrat cu nr. 308.

Potrivit art. 423^8 din Codul contravențional, contravenţiile prevăzute la art.74 alin.(1), pentru bunurile de patrimoniu cultural – monumente de istorie şi cultură de categorie locală sau monumente de for public de categoria B, şi la art.74 alin.(2)–(5), pentru monumentele de for public de categoria B, se constată de către direcţiile/secţiile/serviciile cultură ale autorităţilor publice locale.

În drept, în conformitate cu art. 8 alin. (2) din Codul contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, după caz, a dosarului în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul contravențional, procesul verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 458 alin.(1) Cod Contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanța de judecată evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv și represiv al sancțiunii, iar potrivit art. 38 alin. (4) din legea citată, arestul contravențional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale, ceea ce conferă faptei natura penală.

Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravenționala desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatator și, în condițiile în care acesta face dovada vinovăției, făptuitorul urmează să-și probeze nevinovăția.

În asemenea situație, întru respectarea garanțiilor sus indicate, instanța de judecată va verifica legalitatea și temeinicia procesului verbal cu privire la contravenție cu nr. 000018 din 27.11.2024, încheiat de către agentul constatator.

Sub aspectul legalității procesului verbal cu privire la contravenție, instanța de judecată denotă că, motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și din oficiu de către instanță întru asigurarea respectării principiului legalității și dreptății, consacrate expres în art. 5 și 7 din Codul contravențional.

Legea contravențională prevede redactarea procesului verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma *„ad validitatem”,* cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, iar în acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

Subsecvent, din cercetarea actului menționat, instanța constată că agentul constatator a respectat prevederile art. 443 alin. (1) lit. a)-h) din Codul contravenţional şi a inserat data (ziua, luna, anul), ora şi locul încheierii, calitatea, numele şi prenumele agentului constatator, denumirea autorităţii pe care o reprezintă; numele, prenumele, domiciliul, ocupaţia persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, datele din buletinul ei de identitate sau, după caz, din alt act care stabileşte identitatea persoanei, fapta contravenţională, locul şi timpul săvârşirii ei, circumstanţele cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie; încadrarea juridică a faptei, norma materială contravenţională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei; menţiunea prin semnătură despre aducerea la cunoştinţa persoanei în a cărei

privință a fost pornit procesul contravențional a drepturilor şi obligaţiilor lor prevăzute la art.384 şi 387, obiecţiile şi probele pe care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional le aduce în apărarea sa, iar decizia de remitere a cauzei este stipulată clar şi descifrabil.

Totodată, agentul constatator a descris în conținutul actului fapta contravențională, formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, argument prin care instanţa nu a constatat incertitudini la descrierea faptei şi persoanei.

În acelaşi context, instanța reiterează că procesul verbal cu privire la contravenție, în sensul art. 442 Cod Contravențional, este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul, iar procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absenţa acestuia, or, în atare circumstanţe, se concluzionează că, în procesul verbal cu privire la contravenție este necesar de a fi descrisă fapta, în așa fel ca învinuirea formulată să fie clară făptuitorului.

Respectiv, instanţa consideră că au fost respectate prevederile art. 443 din Codul contravențional la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție cu nr. 000018 din 27.11.2024, încheiat de către agentul constatator, specialist principal al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor din Republica Moldova, Ion Țîra, neexistând cazuri de nulitate absolută ce ar putea fi invocate din oficiu, iar în consecință, instanța constată că forța probantă a actului prezentat în instanță nu a fost înlăturată, el bucurându-se în continuare de prezumția de legalitate și temeinicie instituită de lege în favoarea sa.

Aşadar, instanța de judecată reține că, procesul verbal a fost întocmit și perfectat în prezența făptuitorului, cu indicarea în textul acestuia deciziei de remitere pentru examinare conform competenței, cu informarea ulterioară.

Sub aspectul temeiniciei procesului verbal cu privire la contravenție, instanța evidențiază că forța probantă a proceselor verbale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, putându-se reglementa importanța fiecărui mijloc de probă, însă instanța are obligația de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci când administrează și apreciază probatoriul.

În lumina celor relatate supra, persoana învinuită are dreptul la un proces echitabil, conform art. 374 – 382 al Codului contravențional, în cadrul căruia să utilizeze orice mijloc de probă și să invoce orice argumente pentru dovedirea împrejurării că situația de fapt din procesul verbal cu privire la contravenție nu corespunde modului de desfășurare a evenimentelor, iar sarcina instanței de judecata este de a respecta limita proporționalității între scopul urmărit de autoritățile statului de a nu rămâne nesancționate acțiunile antisociale prin impunerea unor condiții imposibil de îndeplinit și respectarea dreptului la apărare al persoanei sancționate contravențional.

Interpretând art. 425 alin. (2) în coroborare cu art. 442 alin. (1) ale Codului contravențional, rezultă că procesul verbal cu privire la contravenție cu nr. 000018, încheiat la 27.11.2024, face dovada cu privire la încadrarea în drept și situația faptică stabilită de agentul constatator, urmând a fi examinat şi în raport cu actele existente la dosar, acumulate de agentul constatator în cazul pendinte.

Pe lângă aceasta, instanța apreciază că, în măsura în care procesul verbal cu privire la contravenție cu nr. 000018, încheiat la 27.11.2024, nu este afectat de vicii de legalitate, valoarea sa probatorie nu trebuie exclusă, iar mai mult ca atât, la examinarea cauzei, făptuitorul nu a invocat şi instanța nu a stabilit că datele inserate de agentul constatator în actul atacat ar fi fost obținute prin ilegalitățile enumerate expres în art. 425 alin. (6) al Codului contravențional.

În această ordine de idei, instanța remarcă că făptuitorul **Perju Pavel** este învinuit precum că a comis contravențiile prevăzută de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, iar respectiv, cu privire la starea de fapt fixată de agentul constatator în procesul verbal de contravenție și în corespundere cu art. 425 alin. (2), (3), (4), (5) al Codului contravențional, instanța de judecată reține că aceasta a fost confirmată prin probe pertinente, concludente și utile cazului contravențional: procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 000018 din 27.11.2024, raportul specialistului principal al AIRM – Ion Țîra, procesul-verbal de constatare nr. 51 din 27.11.2024, 12 planșe fotografice ale bunului imobil, schițe ale fațadelor, extrasul din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, extrasul din Registrul bunurilor imobile a imobilului amplasat în *****, extrasul din Registrul bunurilor imobile a imobilului amplasat în *****, copia buletinului de identitate a cet. Perju Pavel, citația expediată în adresa cet. Perju Pavel, procesul-verbal de audiere a contravenientului Perju Pavel din 27.11.2024.

Instanța subliniază astfel că, fapta contravențională săvârșită de către făptuitor a fost constatată personal de agentul constatator și a fost inserată în procesul verbal cu privire la contravenție cu nr. 000018 din 27.11.2024.

Din analiza actului menționat, care în situația relatată supra și în condițiile art. 425 alin. (2) – (5) din Codul contravențional constituie o probă pertinentă și concludentă cazului, instanța a stabilit cu certitudine că, **Perju Pavel** a încălcat regimul de protecție și folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, acțiune exprimată prin intervenții de construcție la imobilul amplasat pe *****, fără actele permisive de construcție asupra unui imobil care constituie parte componentă a monumentului protejat de stat înregistrat cu nr. 308, fiind corect imputată încadrarea juridică a acţiunilor acestuia conform art. 74 alin. (1) din Codul Contravențional – după indicii: *încălcarea regimului de protecţie şi de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, a patrimoniului arheologic sau a monumentelor de for public.*

Astfel, instanța constată faptul că, potrivit pct. 308 din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, este vizat și nucleul istoric al Chișinăului cu amplasamentul cuprins între str. Alexei Mateevici - Mihai Viteazul - Ivan Zaikin – Albișoara – Cheiului – Ismail - Ştefan cel Mare - Ciuflea, reprezentat prin trama stradală cu fondul construit, scuarurile şi monumentele păstrate în sité.

Reține instanța de judecată că potrivit art. 1 alin. (1)-(4) din Legea nr. 1530 din 22.06.1993 modificată prin *LP132 din 26.05.23, MO186-189/08.06.23 art.319; în vigoare 08.06.23,* monumente sunt orice bunuri imobile de patrimoniu cultural (în continuare – monumente), care reprezintă mărturii ale evoluției civilizațiilor de pe teritoriul Republicii Moldova, precum și ale dezvoltării spirituale, politice, economice și sociale a acesteia, și care sunt înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (în continuare – Registrul monumentelor) și în registrele monumentelor de importanță locală. Toate monumentele situate pe teritoriul Republicii Moldova fac parte din patrimoniul ei cultural şi se află sub protecţia statului. Monumente care fac parte din patrimoniul cultural sunt considerate: a) operele de arhitectură, sculptură monumentală, elementele sau structurile cu caracter arheologic, inscripţii, grote şi grupuri de elemente care au valoare naţională sau internaţională din punct de vedere istoric, artistic sau ştiinţific; b) ansamblurile: grupuri de construcţii izolate sau grupate, inclusiv zone construite, care, datorită arhitecturii, unităţii şi integrităţii lor în peisaj, au valoare naţională sau internaţională din punct de vedere istoric, urbanistic, artistic sau ştiinţific; c) siturile: lucrări ale omului sau opere rezultate din conjugarea acţiunilor omului şi naturii, precum şi zonele incluzând terenurile arheologice care au valoare naţională sau internaţională din punct de vedere

istoric, urbanistic, estetic, etnografic sau antropologic. Ocrotirea monumentelor, indiferent de regimul lor de proprietate, reprezintă o activitate de interes public.

Potrivit art. 2 alin. (6) al aceleia Legi, monumente pot fi bunurile imobile ce s-au păstrat bine în întregime, în stare fragmentară ori în stare de ruină.

În aceiași ordine de idei art. 13 prevede faptul că, în vederea menținerii autenticității și a integrității monumentelor, *deținătorii lor*, *cu orice titlu juridic, sunt obligați* să ia măsuri ce asigură protecția și paza monumentelor, *să avizeze la autoritatea competentă documentațiile de proiect de intervenție la monumente*, *să nu admită* demolarea, *mutilarea*, deteriorarea, neîntreținerea sau abandonarea acestora.

Totodată, art. 24 indică faptul că, *lucrările de* conservare şi *restaurare se execută conform normelor şi prescripţiilor adoptate de Ministerul Culturii.*

Astfel, examinând înscrisurile anexate la materialele cauzei contravenționale dar și declarațiile făptuitorului, instanța constată faptul că **Pavel Perju** a comis fapta prevăzută de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, vinovăția acestuia fiind pe deplin probată, inclusiv prin declarațiile acestuia făcute în cadrul ședinței de judecată în care a menționat că *,, ... era necesar de schimbat acoperişul..... ceea ce ține de acte, sunt de acord că trebuia să le facem în comun acord cu Ministerul Culturii, dar prea mult timp durea să facem toată documentația, noi nu am reuşit să combinăm repararea acoperişului cu întocmirea actelor...am recunoscut vina”.*

Totodată, faptul încălcării regimului de protecție și folosire a bunurilor de patrimoniu cultural, acțiune exprimată prin intervenții de construcție la imobilul amplasat pe ***** este fundamentat și prin planșele fotografice anexate la materialele cauzei contravenționale din care se vede clar că asupra imobilului au fost realizate lucrări de construcție.

Astfel, *sub aspectul individualizării pedepsei*, instanța de judecată precizează că, va fi administrată în limitele stabilite de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional, or în conformitate cu art. 22 din Constituția Rep. Moldova, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos, iar la momentul comiterii şi în prezent, contravenţia incriminată prevedea o sancţiune sub formă de *amendă de la 350 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice.*

Instanța de judecată mai evidențiază că orice sancțiune juridică, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc de reglare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile sa se aplice sancțiunea maximă, or sancțiunile juridice constituie nu mijloace de răzbunare a societății, ci de prevenire a săvârșirii faptelor ilicite și de educare a persoanelor vinovate.

Totodată, potrivit art. 451^5 (1)Cod cotravențional, acordul de colaborare este o tranzacţie încheiată între agentul constatator, după caz, procuror şi contravenient, care îşi recunoaşte vina, integral, în schimbul unei pedepse reduse. *Acordul de colaborare poate fi încheiat în orice moment al procesului contravenţional pînă la soluţionarea în fond a cauzei contravenţionale*. (2) În cazul încheierii acordului de colaborare, contravenientului i se va aplica o sancţiune egală cu o doime din maximul sancţiunii sub formă de amendă prevăzută pentru contravenţia comisă. (5) În cazul încheierii acordului de colaborare, cauza contravenţională va fi soluţionată, prin decizie asupra cazului contravenţional, în condiţiile acordului de colaborare, după forma şi conţinutul stipulate la art.451^2, cu excepţiile prevăzute de prezentul articol.

Respectiv, având în vedere că **Pavel Perju** a recunoscut vina în comiterea contravenției incriminate și a solicitat aplicarea sancțiunii în baza acordului de colaborare, iar agentul constatator nu a obiectat, instanța de judecată de a aplica sancțiunea în temeiul art. 451/5 alin. (2) Cod contravențional.

În baza celor enunțate supra, având în vedere circumstanțele cauzei, instanța de judecată constată vinovăția lui **Pavel Perju**, în comiterea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional și îi aplică făptuitorului o sancțiune sub formă de amendă în cuantum de 250 unităţi convenţionale, care reprezintă echivalentul sumei de 12 500 (doisprezece mii cinci sute) lei.

De asemenea, instanţa va informa pe cet. **Pavel Perju** că în conformitate cu prevederile art. 34 alin. (3) din Codul contravenţional, acesta va fi în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plăteşte în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoştinţă a deciziei de aplicare a sancţiunii contravenţionale, iar în acest caz se consideră că sancţiunea amenzii este executată integral, cu excepţia cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancţiunii contravenţionale şi contravenientul nu şi-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenţionale, până la cercetarea judecătorească.

În conformitate cu prevederile art. 34, 444, 451^2, 451^3 și 451^4 din Codul contravențional, instanţa de judecată,

D e c i d e:

Se recunoaște vinovat **Pavel Perju** în comiterea contravenției prevăzute de art. 74 alin. (1) din Codul contravențional și i se aplică sancțiune cu amendă în cuantum de 250 (două sute cincizeci) de unități convenționale, ce constituie echivalentul sumei de 12 500 (doisprezece mii cinci sute) lei.

Se explică lui **Pavel Perju** că, potrivit art. 34 alin. (3) Cod contravențional, este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 (trei) zile lucrătoare de la data aducerii la cunoştinţă a deciziei de aplicare a sancţiunii contravenţionale, iar în acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

Decizia poate fi atacată cu recurs, în termen de 15 zile, la Curtea de Apel Centru, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

Președintele ședinței,
judecătorul **Silvia Slobodzean**